

Yapı Endüstrisi

Muzaffer BİNİCİ*

Kanalizasyon konusunda boru çeşitleriyle okuyucuları yormak istemiyorum. Genellikle çoğu okul kitaplarından bildiğimiz elemanlardır. Yalnız kısaca kullanılışı burada da yeni olan plâstik borulardan bahs edeceğim. Boru ham malzeme listesine demir, beton, toprak, asbest ve ağaçtan gayri bugün plâstik de girmiş bulunuyor. Şimdilik plâstik borular bir metre seksen santimetre çap kadar yapılmakta ve kullanılmaktadır. Plâstik borular bugüne kadar iş gören diğer çeşitlerin hepsine rekabet edecek nitelikler taşıyor. Bu sebeple 30 santimetre ile bir metre çapında kullanılması hergün daha hızlanıyor.

Bu boruları çok uzun tulde yapmak kabil. Uzunluğunun büyüklüğüne rağmen kırılmadığı ve hafif olduğu için taşımada güçlük çekilmiyor. Birleşim kolay ve garantili oluyor. Şimdilik bu borular diğerlerinden alım yönünden pahalı iseler de, işçilik bu pahalılığı örtüyor, yeniyor. İlgililer bu pahalılığın "sanayi'in yeniliğinden olduğunu, Patent haklarının süresi geçtikçe boruların alım değerinin de düşeceğini söylemektedir.

Borulara ham malzeme olan plâstığın izafi ağırlığı, yüz kilonun üstünde değil, üstelik borunun kalınlığı da demir hariç diğerlerinden çok ince, suyu yenilemeyen bir kanal çukuruna ve yahut bir göle boru döşemek için bir geniş yatağa karşıdan karşıya atlamak için plâstik boruları kullanmakta büyük kolaylıklar var. Biz bu sene Ren kenarında 700 metrelik bir döşeme yaptık. Boru 60 cm çapında idi. Kanal çukuru derin değildi, fakat Ren nehrinde yakın ve paralel bulunduğu ve toprak, su geçirici olduğu için, koca Ren Nehri'nin suyu, kanal çukurunu doldurmuş bulunuyordu. Bu halde Plâstik boru en uygun kullanma yerini

bulmuş oldu. Borular 20-30 metre boyunda idi. Nehir gemileriyle iş yerine yakın sahile fabrikadan gönderildi. 60 beygirlik traktörlerle karaya çekildi ve borunun döneceği kanal çukurunun yanına getirildi. Baca yerleri işaretlendi. Borular birbirine ve bacalara kaynak yapılarak birleştirildi. Böylece boru şebekesi kanal çukuru dışında santimi santimine bağlanmış oldu. Kanal kazısını yapan 60 beygirlik ekskavatörün ve dört işçinin iteklemesiyle yetmiş metrelik iki baca arası ve baca bir çeyrek saatte suya atılmak suretiyle şebeke kolaylıkla kanal çukuruna indirildi. Suyun içi borunun doğrultusuna getirilmesi ve akımın ayarlanması da peşin yapılmış hazırlıklarla güçsüzsüz yerine geldi ve çukurdan su boşaltılmaksızın, boru bacalarıyla beraber kanal çukuruna yerleştirildi. Bacalara, betonla korunma kılıfı yapıldı. Boruların üstü kumla dolduruldu. Proje tamamlandı. İki metreden fazla su içinde bitirilen bu iş plâstik boru kullanılmısaydı kat'iyen yapılamazdı. Yazı içindeki resimlerde Fabrikadan çıkış, taşıma, suda çekme ve kanala indirme işlemleri görülmektedir.

Hülasa edersek, bu plâstik mucizenin hafifliği, 60 metreye kadar uzunlukta taşınabilmesi ve eklerden çok kazanılmış olması, kolay monte edilmesi, birleştirme kolaylığı, kaynak ile çok emniyetli ve kolay birleşim, birleşimden sonra büyük boyda kanal çukuruna indirme, kimyevi ve biyolojik etkilerden tamamen uzak olması, sıkıştırılması ve üzerinin doldurulmasındaki kolaylıklar ve zedelenmeden çekinmemek niteliği belli başlı tercih nedeni oluyor. Birakalım su içine birleştirme güçlüğüne kurda dahi bir kıyaslama yaparsak bu 700 metre boyda en uygun Betonarme boru ile (ki 5.00 metre boyunda olabilecekti.) 140 tane ek yapacaktık. 40 kaynak ekile işimizi gördük. Bu ekler küçük bir jenartörle iki kişiye ihtiyaç gös-

teriyor. 280 dereceye ısıtılarak, parçaların dudakları bir birine yapıştırılıyor ve bu birleşim ana parçadan da daha sadık oluyor. Ve kopmaya direnci daha fazla oluyor. Bir ekin yapılması bir saatten fazla sürmüyor. Bu mucize malzemenin yapılmış borular için verilen resimler, yazıdan daha çok yararlı olacaklar kanısındayım. Yalnız ben 6235 sayılı kanuna aykırı düşmemek ve Meslek Odaları hak ve nitelikleri saldırdı bulunmaktan kaçınarak plâstik boru yapımından kısaca söz edeceğim.

Hemen hemen bir apartmanın Banyo Odası ölçüsünde bir boşluğa yukarıdan mucize plâstik malzeme boşaltılıyor. Bu odacığın içinde 280 dereceye kadar ısıtılıyor ve haddeye itiliyor. İstenilen çaptaki haddeden çıkan malzeme bu çaptaki düzey mihverli ısıtılmış ütüvaneler arasında forma sokulmuş sıkıştırılmış ve soğumuş olarak makaralar üzerinden akıp gidiyor, istenilen boyda kesiliyor. Tren katarı veya gemi ile taşınması kabil yerlerde 60 metre boya kadar borular gönderilebiliyor. Şimdi biz yapımcılar, plâncılarımızdan ve sanayi kurucularından bu boruları kullanma şansını bize de vermelerini ve ucuz ve uzun ömürlü yapı meydana getirme mutluluğunu bize çok görmemelerini diliyoruz. Bu istegimizden fazla olduğunu da sanmıyorum. Bir rüya aleminde, rüya gördüğümüzü veya bin bir gece masalı dinlediğimizi sayıklayarak yaşamaktan kurtulmak istiyoruz. Bu örneğe bakalım :

Kütahya Azot Fabrikası Plâstik mamulleri için temel kuruluşur. Devlet bunu başardı ve başarısını devam da ettiriyor. Çok iyi ve ucuz demiryelim ama bu ana tesis ham malzeme yapıyor. Kimya Mühendisimiz çok, Özel Sektör, Kimya Endüstrisinden kaçır durumda değil. Bize, bu yönden hiç olmazsa 30 santimetre çapa kadar kullanma şansı vermezler mi?

(*) İnş. Yük. Müh.

Bu boruları kırmadan dökme-
den Anadolumuza götürür kullanı-
rız. Vaktiyle Karaca Dağlarından
Sivereğe su getirilmiş, galiba 10 ki-
lometre tesis bitmiş. İller Bankası,
Müteahhidi mahkemeye vermiş. Te-
sisi Belediye tesellüm etmemiş, mah-
kemeye gidilince müteahhit de
adamlarını çekmiş. Zavallı milletin
bir milyon liralık tesisi ortada kal-
mış. Dağda koyunlarını sulamak
için boru yanına gelen çobanın in-
safına terk edilmiş, tesisin emniye-
ti. Şehrin tepesindeki Depoya 10 lit-
re kadar su getirebilen bu sahipsiz
yaralı bereli tesisi ne yaptılar bilmi-
yorum. Biz iki meslekdaşım la be-
raber bilirkişi olarak gittik. Uyar-
mamız tesisin sahibini buldurma-
mıştı. Benim karşılaştığım bu acı
örnekten kimbilir arkadaşlarımız
daha ne kadar çoğunun kederini ta-
şımaktadırlar.

Bizde de uzay araştırmaları ya-
pılmalı! biz de Uzaya Uzman gönde-
relim demiyoruz. Fakat yapı endüs-
trisine eğilmemiz gerekiyor, diyoruz.
Atatürk devrinde memleket Endüst-
ri hızını devletçilikle götürabiliyor-
du. Bugün milyarlarca sahip Özel
Sektör kuruluşları var. Bizim alan-
larımıza da yatırım yapsınlar rica-
sındayız. Bunun bir vatan borcu ol-
duğunu ve bu ödevi yerine getirme-
lerini izlediğimizi söylersek bize her
halde güvenmezler.

İlk müteahhitlerimizden Abdur-
rahman Naci Bey merhum, Türk
Hava Kurumuna YÜZBİN lira bağış-
ta bulunmuştu. 1936 da bu ortalığı
karıştırmış, bu kadar bağış yapmanın
serveti tartışılmıştı. Dünya Zengin-
leriyle boy ölçüşen Koleksiyon Ser-
gilerinde ön planda görülen zengin-
lerimizden bağış istemiyoruz. Mem-
lekete çok büyük faydalar sağlaya-
cak ve varlıklarını da değerlendire-
cek bu gibi yatırımlara da ilgi gös-
termelerini diliyoruz.

Temiz su ve pis su sorunu bir
memleketin ölüm kalım davasıdır.
Burada bu işler devlet içinde devlet
misali kuruluşlarla dönüşüyor. Böl-
ge kuruluşları var. Bunlar o bölge-
nin sorunlarını tam bir otorite ile
götürüyorlar. Bu kuruluşların proğ-
ram dışında hiçbir proje uyarılması

olamıyor. İleride Yapı Endüstrisi ile
ilgili kuruluşlardan söz ederken bu
konuya tekrar geleceğiz.

Bu bahsi kapatırken genellikle
bazı duygular açıklayacağım. Bir öz-
lemin içindeyim. Başarıda bir sis-
tem ve bir felsefe özlemi. Ve buna
kavuşursak dirileceğiz. İnsan ölümlü
ve ruh nasıl ölümsüz ise, toplum-
lar da böyle. Bizim Ulusal yapımız-
da da bir ruh yenilemesine ihtiyaç
var. Yapı Endüstrisinde karşımıza
gelen kaçınılmaz isteklerde bunun
içinde hep. Dedelerimiz, İslâm felse-
fesini kısa zamanda benimsemişler
ve büyük devlet kurma hünerine
erişmişlerdir. Çünkü o günlere İslâm-
lıklar yeni bir ruh getirmiştir. Çal-
ışmak daima çalışmak, yararlı işler
için çalışmak, bilime ve bilene saygı
duymak ve bilimin yolunda olmak,
bilenin ardında koşmakla İslâmlığı
benimsemişlerdir. Çeşitli tanrılar.
dan, hakiki yaradana, insanla kendi
arasına kimseyi karıştırmayan Ulu
Tanrıya kavuşmuşlardır. Göğsümü-
zü kabartan tarihimizde neler var?
Dergimizin konularına aykırı düş-
mesinden çekinerek, üzülenek kısaca
söylersek bu özlemde haksız de-
ğiliz. Büyük hayal peşinde koşar.
değiliz. Çok yakın tarihimize baka-
lım. 1919 dan bu yana 50 senelik
tarihimize değinelim. Bu günleri ya-
şayanlarımız bu günlerde doğanlar
çoğunlukla hayattalar. Benim özle-
mini duyduğum başarı bölümleri-
nin ilki 1919 ve 1923 arasındır. Bu
dört senelik süre; bugünkü nizamın
bir seçim devresidir. Bir seçim dev-
resi başarı için yeter mi yetmez mi
problemini çözerken ben 1919 ve 1923
arasını örnek alırım. Bu dört sene
büyük bir başarıya yeter zamanmış.

Büyük Atatürk Osmanlı İmpa-
ratorluğunun son nefesinde Sam-
sun'a çıkıyor ve dört sene sonra Tür-
kiye Özgür bir Devlet olarak doğu-
yor. Bu dört sene içine sığdırılan
işlere baktarsak, dört sene başarıya
tam başarıya yetecek süre ola-
bileceğine inanırız. Bu dört senede
memleket düşmanlardan temizlen-
miştir. Bizi gerilere sürükleyen nü-
fusu 60 milyondan 10 milyona dü-
şüren, yanlış formüller kafalardan
silinmiştir. Ulusal yapının ruhu di-

riltilmiş ve yeniden dünyaya gelmi-
şiz. Bu dört senede büyük Ata-
türk'ün önderliğinde Türk Milleti'-
nin başarılarını saymakla bitireme-
yiz. İşte duyduğumuz özlem budur.
Başarı istiyor ve başarı bekliyoruz.
Bu örnekler bizi yönetenlere milleti
iyi ve yeniye götürmek isteyenlere
neden cesaret veremiyor bilmiyo-
rum. Yöneleceğimiz doğruyu bula-
lım, yüzdeyüz başarıya ulaşacağız.

Milli Misak Kurtuluş Savaşı'nın
sonucudur. Bu sonucu öylesine be-
nimstedik ki zedeleyeceklerine inan-
mak aklımızdan geçmiyor. Büyük
Atatürk düşman liderini Ankara da-
rında kucaklayarak ve dükkü düş-
manı komşu yaparak kudretine
inandığını da dünyaya da isbatlıyor.
Bu temele öylesine and içtik ki, şaş-
kın ve şımarık bir liderin Antalya'-
ya göz diktiği duyulunca nota ver-
meğe lüzum görülüyor. Büyük
Atatürk Ertuğrul yattı'yla ve Hamidi-
ye Harp gemisini de bareberine ala-
rak manevracıların ortasından geçi-
yor ve büyük harp gemilerini selâ-
ma durduruyor! Antalya'ya geliyor.
Büyük reformlar Kurtuluş Savaşı'-
nın sonucudur. Tanrı'nın gölgesi di-
ye tanıtırlan halifeligi kaldırıyor.
Sayılı insanlara yarayan okur yazar-
lığı, eski yazıları terk ederek mille-
te mal ediyord ve onuncu yıl dönümü
Cumhuriyet'in bu bir biri ardına
başarılarıyla kutlanıyor. İşte bu sis-
tem ve bu felsefe özlemi içindeyim.
İleri atılmaktan korkmayalım, ru-
humuzu canlı ve uyanık tutalım, va-
tan sevgisi, millet saygısını başta
tutarsak ve dedelerimizi örnek alır-
sak, başarıya ulaşmamak için hiç
bir engel yoktur. "Ne Mutlu Tür-
küm Diyene" günlerinin özlemi için-
de iken iki anıya değineceğim.

Okul tatilinde, Samsun Demir-
yol İnşaatına çalışmaya gittiğimi
anlatmışım. Demiryollar İnşaat
Dairesi Reisi Sayın İzzet Arukan bir
çok misafirlerle beraber bir gün,
kısmı geldiler. Günlerin işlere yetiş-
mediği devirdi o zamanlar.... Gün-
düzleri çalışıyor, görüşmeler genel-
likle sofralarda gecelere kalıyordu.
Samsun'dan Amasya'ya kadar bü-
tün müteahhitler sofradalar... He-
yecanlı bir tünel var, bunun tartışıl-

ması oluyor. Bu tüneli bize de göstermişlerdi. 60 santim çapında takviyeleri ezen toprak basıncı müteahhidi de yere sermiş. İzzet Bey merhum yerinde bunu görmeğe gelmiş, müteahhidi kurtaracaklar. Devletin bu yerinde anlayış ve zararlıyı kurtarışından cesaret alınarak küçük hesaplar ortaya konuldu. Okul çağında fazla anlamıyorum, Sivas - Erzurum hattında kendileriyle çalışmak mutluluğuna erdiğim büyük vatansever ve büyük mühendis İzzet Bey merhumun sesi gürliyor ve kısa bir uyarı, diğer müteahhitlerin isteklerini durduruyor. Reis, (GENÇ TÜRKİYENİN BAŞARILACAK ÇOK YAPILARI OLDUĞUNU VE BU NEDENLE DEVLETİN MÜTEAHHİTLERE DE İHTİYACI BULUNDUĞUNU, TAAHHÜT İŞLERİ YAPANLARIN YETİŞMESİ VE GELİŞMESİ İÇİN DEVLETİN GAYRET GÖS-

TERMESİNDE İSABET OLDUĞUNU, ANCAK KAZANÇLARIN BÜYÜMESİ DEĞİL ZARARLARIN ÖNLENMESİ İÇİN FİAT YÜKSELMESİNİN SÖZ KONUSU OLABİLECEĞİNİ) kesinlikle ifade etmişti.

Samsun- Sivas ve Malatya iltisakı hatlarında mühendis olarak çalıştığım günlerin güzel ve eşsiz iklimi, İzzet Bey Merhumun bu uyarmasının havasıyla saf ve sağlam geçmişti; sonuçta da arkadaşlarımı yalnız bırakacağım, fiyat farkı milyonlerimizle ben övünmüyorum.

İkinci anım, duyduğum bir şeydir. Sağlık derecesini bilemiyorum; fakat inanıyorum. Ankara'da 1930 dan evvel bir han yapılıyor boyu, posu oğüne kadar yapılanlardan farklı. Büyük Atatürk'e bazı şeyler

duyuruluyor, han bitiyor ve Atatürk bir gün görmeğe gidiyor. Milletvekili meslek sahibi memnun. Ancak mutluluğu kısa sürüyor. Atatürk ayrılırken (GÜZEL BİR ABİDE-İ İRTİŞA YAPMIŞSINIZ.) diyor ve bu yarışa başkalarının da katılmasının önüne geçiyor. İşte bu eski devrin özlemi içindeyim.

İnsanlar paraya karşı düşkünlüdürler. Bu düşkünlüğü kötülükle körüklemek gerekir. Ölümlü dünyada hayırlı işlerle uğraşmak ve hayırlı işlere yatırımlar yaparak mutluluğa ermek bütün özel sektör ordumuza da nasip olsun. Tabii bu arada bizi unutmamalarını ve yapı endüstrisine malzeme yönünden yardım için yatırım yapmakla hem kazançlarını hem de hayırlı işler yapma sevabını sağlayacaklarını hatırlatmaktan vaz geçemiyorum.

POLYKON

DELİKLİ ÇELİK KONSTRÜKSİYON PROFİLLERİ

**KOLAYLIK !
SÜRAT !
EKONOMİ !**

KEMAL KURDOĞLU ve ORTAĞI
KOMANDİT ŞİRKETİ

RÜZGARLI (Sincan) Sokak
ÇATAL MAN No: 7
Tel: 11 48 07

ANKARA

**çeşitli
konstrüksiyon
işlerinde**

